

HRVATSKI SABOR

KLASA: 500-01/23-01/3

URBROJ: 65-23-2

Zagreb, 13. srpnja 2023.

P.Z. br. 533

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o medicinski pomognutoj oplodnji*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Anka Mrak-Taritaš, zastupnica u Hrvatskom saboru, aktom od 12. srpnja 2023. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela sudjelovat će predlagateljica Prijedloga zakona.

PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković

P.Z. br. 533

HRVATSKI SABOR

Zastupnica Anka Mrak-Taritaš

Zagreb, 12. srpnja 2023.

Hs**NP*500-01/23-01/3*6531-23-1**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 12-07-2023		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
500-01/23-01/3	65	
Uredžbeni broj	Pril.	Vrij.
6531-23-1	1	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o medicinski pomognutoj oplodnji

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 172. Poslovnika Hrvatskog sabora, zastupnica Anka Mrak-Taritaš podnosi Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o medicinski pomognutoj oplodnji.

Sukladno članku 174. stavku 2. Poslovnika Hrvatskog sabora, u postupku donošenja Zakona na sjednici Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, sva potrebna obrazloženja dat će u ime predlagatelja zastupnica Anka Mrak-Taritaš.

Zastupnica

Anka Mrak-Taritaš

Zastupnica Anka Mrak-Taritaš

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O MEDICINSKI
POMOGNUTOJ OPLODNJI**

Srpanj 2023.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova donošenja ovog Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI OVIM PRIJEDLOGOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE IZ NJEGA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Trenutno važeći Zakon o medicinski pomognutoj oplodnji je prerestriktivan te to pravo trenutno imaju samo bračni i izvanbračni heteroseksualni partneri i samkinje čije je dosadašnje liječenje neplodnosti ostalo bezuspješno ili bezizgledno. To, naravno, znači da žene koje nisu u braku ili izvanbračnoj vezi zapravo nemaju pravo na medicinski pomognutu oplodnju niti to pravo imaju žene koje su u istospolnoj zajednici, bilo formalnoj bilo neformalnoj.

Osnovna pitanja koja bi trebalo urediti predloženom izmjenom

Prijedlog zakona o izmjenama zakona o medicinski pomognutoj oplodnji ispravlja diskriminatorne odredbe Zakona te pravo na medicinski pomognutu oplodnju omogućava svim ženama, neovisno o njihovom statusu u smislu bračne ili izvanbračne zajednice ili seksualne orijentacije.

Posljedice koje će donošenjem dopuna proisteći

Predložene izmjene Zakona o medicinski pomognutoj oplodnji proširuju pravo na medicinski pomognutu oplodnju na sve žene, podižu dobnu granicu žene za ostvarivanje tog prava te dodatno regulira pravo na priziv savjesti u kontekstu medicinski pomognute oplodnje.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona u Državnom proračunu nije potrebno osigurati dodatna sredstva, nego će se ona osigurati iz proračuna Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

IV. PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O MEDICINSKI POMOGNUTOJ OPLODNJI

Članak 1.

U članku 5. točka 6. mijenja se i glasi:

„Heterologna oplodnja jest medicinski pomognuta oplodnja pri kojoj se koriste vlastite spolne stanice jednog bračnog, odnosno izvanbračnog druga ili životnog partnera, odnosno neformalnog životnog partnera ili žene koja ne živi u braku, odnosno izvanbračnoj zajednici ili životnom, odnosno neformalnom životnom partnerstvu i spolne stanice darivatelja.“

Točka 8. mijenja se i glasi:

„Darivatelji zametaka jesu bračni, odnosno izvanbračni drugovi ili životnim, odnosno neformalni životni partneri i žene koje ne žive u braku, odnosno izvanbračnoj zajednici ili

životnom, odnosno neformalnom životnom partnerstvu, koji daruju vlastite zametke drugome neplodnom bračnom, odnosno izvanbračnom paru radi postizanja trudnoće i porođaja.“

Članak 2.

U članku 8., stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) U postupku medicinski pomognute oplodnje mogu se koristiti vlastite spolne stanice jednog od bračnih, odnosno izvanbračnih drugova ili spolne stanice darivatelja u svrhu provedbe postupka heterologne oplodnje.“

Stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Iznimno, uz uvjete iz stavka 1. ovoga članka, u postupku medicinski pomognute oplodnje mogu se koristiti darovani zameci bračnih, odnosno izvanbračnih drugova ili životnih, odnosno neformalnih životnih partnera nastalih u postupku homologne oplodnje, koje bračni, odnosno izvanbračni drugovi, ili životni, odnosno neformalni životni partneri, od kojih zameci potječu ne žele koristiti za vlastitu prokreaciju, uz njihov izričit pisani pristanak.“

Članak 3.

Članak 10. mijenja se i glasi:

„(1) Pravo na medicinski pomognutu oplodnju uz uvjete iz članka 4. ovoga Zakona imaju punoljetni i poslovno sposobni žena i muškarac koji su u braku, odnosno u izvanbračnoj zajednici ili u životnom partnerstvu, odnosno neformalnom životnom partnerstvu.

(2) Pravo na medicinski pomognutu oplodnju ima i svaka punoljetna, poslovno sposobna žena koja ne živi u braku, odnosno izvanbračnoj zajednici ili u životnom partnerstvu, odnosno neformalnom životnom partnerstvu.

(3) Pravo na medicinski pomognutu oplodnju uz uvjete iz članka 4. ovoga Zakona ima i osoba koja odlukom o lišenju poslovne sposobnosti nije ograničena u davanju izjava koje se tiču osobnih stanja.

(4) Pravo na medicinski pomognutu oplodnju na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje ima žena u pravilu do navršene 50. godine života.

(5) Postupak na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje obuhvaća neograničeni broj pokušaja intrauterine inseminacije (IUI) i neograničeni broj pokušaja izvantjelesne oplodnje (IVF).

(6) Žene starije od 42 godine ili žene čiji su testovi pričuve jajnika nepovoljni, liječnik je obavezan upozoriti na slabe rezultate liječenja, rizike liječenja i trudnoće te rizike za dijete.“

Članak 4.

Članak 11. mijenja se i glasi:

„Prije započinjanja postupka medicinski pomognute oplodnje bračni, odnosno izvanbračni drugovi, osobe u životnom, odnosno neformalnom životnom partnerstvu te žena koja ne živi u braku, odnosno izvanbračnoj zajednici ili životnom, odnosno neformalnom životnom partnerstvu obvezni su zdravstvenoj ustanovi u kojoj će se provoditi postupak medicinski pomognute oplodnje dostaviti pristanak iz članka 14. ovoga Zakona.“

Članak 5.

U članku 12., stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Bračni, odnosno izvanbračni drugovi, životni, odnosno neformalni životni partneri ili žene iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona imaju pravo na obavijest o mogućim oblicima prirodnog planiranja obitelji, o mogućnostima liječenja neplodnosti te o drugim načinima ostvarenja roditeljstva (primjerice posvojenjem), a osobito ako su istodobno žena i muškarac neplodni.“

Stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Prije provedbe svih postupaka medicinski pomognute oplodnje liječnik, magistar biologije ili drugi ovlašteni zdravstveni radnik bračnim, odnosno izvanbračnim drugovima, životnim, odnosno neformalnim životnim partnerima i ženi iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona obavezan je objasniti pojedinosti postupka, izgleda za uspjeh te moguće posljedice i opasnosti postupaka za ženu, muškarca i dijete.“

Članak 6.

U članku 14. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Postupci medicinski pomognute oplodnje uređeni ovim Zakonom mogu se provoditi samo ako su bračni, izvanbračni drugovi, životni i neformalni životni partneri, odnosno žena iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona upoznati s pojedinostima postupka medicinski pomognute oplodnje sukladno članku 12. i savjetovani sukladno članku 13. ovoga Zakona te ako su za taj postupak dali slobodni pristanak u pisanom obliku.“

Stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Bračni, izvanbračni drugovi, životni, odnosno neformalni životni partneri, pojedinačno ili zajedno, odnosno žena iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona mogu povući pristanak i odustati od postupka medicinski pomognute oplodnje sve dok sjemene stanice ili jajne stanice ili zameci nisu uneseni u tijelo žene. Postupak medicinski pomognute oplodnje obustavlja se

izjavom o povlačenju pristanka jednog ili oba bračna, odnosno izvanbračna druga ili žene iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona.“

Članak 7.

U članku 19. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Darivanje i korištenje spolnih stanica za pomoć bračnim, odnosno izvanbračnim drugovima, životnim odnosno neformalnim životnim partnerima i ženi iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona prema odredbama ovoga Zakona može se provesti samo na temelju slobodnoga pristanka darivateljice ili darivatelja u pisanom obliku.“

Članak 8.

U članku 21. stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Zabranjeno je sklapanje ugovora, sporazuma ili drugih oblika pisanog ili usmenog dogovora o darivanju spolnih stanica ili zametaka između darivatelja ili darivateljice spolnih stanica, odnosno zametka i jednog ili oba bračna, odnosno izvanbračna druga ili životnih partnera; odnosno neformalnih partnera, u postupku medicinski pomognute oplodnje.“

Članak 9.

U članak 44. dodaje se stavak 2. koji glasi:

(1) Pravo iz stavka 1. ovog članka ni na koji način ne smije ograničiti ili otežati ostvarivanje prava na medicinski pomognutu oplodnju.

Članak 10.

Ovaj Zakon stupa na snahu osmog dana o objave u Narodnim novinama.

V. OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Pravo se proširuje na životne partnere i neformalne životne partnere te na žene koje ne žive u braku, odnosno izvanbračnoj zajednici ili životnom, odnosno neformalnom životnom partnerstvu.

Uz članak 2.

Pravo se proširuje na životne partnere i neformalne životne partnere te na žene koje ne žive u braku, odnosno izvanbračnoj zajednici ili životnom, odnosno neformalnom životnom partnerstvu.

Uz članak 3.

Pravo se proširuje na životne partnere i neformalne životne partnere te na žene koje ne žive u braku, odnosno izvanbračnoj zajednici ili životnom, odnosno neformalnom životnom partnerstvu. Također se povisuje dobna granica do koje žena ostvaruje pravo na medicinski pomognutu oplodnju te se brišu ograničenja za broj postupaka na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Uz članak 4.

Pravo se proširuje na životne partnere i neformalne životne partnere te na žene koje ne žive u braku, odnosno izvanbračnoj zajednici ili životnom, odnosno neformalnom životnom partnerstvu.

Uz članak 5.

Pravo se proširuje na životne partnere i neformalne životne partnere te na žene koje ne žive u braku, odnosno izvanbračnoj zajednici ili životnom, odnosno neformalnom životnom partnerstvu.

Uz članak 6.

Pravo se proširuje na životne partnere i neformalne životne partnere te na žene koje ne žive u braku, odnosno izvanbračnoj zajednici ili životnom, odnosno neformalnom životnom partnerstvu.

Uz članak 7.

Pravo se proširuje na životne partnere i neformalne životne partnere te na žene koje ne žive u braku, odnosno izvanbračnoj zajednici ili životnom, odnosno neformalnom životnom partnerstvu.

Uz članak 8.

Pravo se proširuje na životne partnere i neformalne životne partnere te na žene koje ne žive u braku, odnosno izvanbračnoj zajednici ili životnom, odnosno neformalnom životnom partnerstvu.

Uz članak 9.

Dodaje se stavak koji definira da pravo na priziv savjesti ne smije ni na koji način ograničiti ili otežati ostvarivanje prava na pomognutu oplodnju.

Uz članak 10.

Članak definira stupanje Zakona na snagu.

VI. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Članak 5.

Pojedini izrazi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. Medicinski pomognuta oplodnja jest medicinski postupak kod kojeg se primjenom suvremenih znanstveno provjerenih biomedicinskih dostignuća omogućava spajanje ženske i muške spolne stanice radi postizanja trudnoće i porođaja, na način drukčiji od snošaja.
2. Spolne stanice su sjemena i jajna stanica koje se namjeravaju uporabiti u svrhu medicinski pomognute oplodnje.
3. Zametak jest oplođena jajna stanica (zigota) koja dijeljenjem postiže višestaničnost i može dostići stupanj razvitka blastociste (5 – 6 dana od oplodnje).
4. Spolna tkiva su dijelovi jajnika i testisa u kojima se nalaze spolne stanice.
5. Homologna oplodnja jest medicinski pomognuta oplodnja pri kojoj se koriste vlastite spolne stanice bračnih, odnosno izvanbračnih drugova.
6. Heterologna oplodnja jest medicinski pomognuta oplodnja pri kojoj se koriste vlastite spolne stanice jednog bračnog, odnosno izvanbračnog druga i spolne stanice darivatelja.
7. Darivatelj spolnih stanica jest osoba koja dariva vlastite spolne stanice u svrhu provođenja postupka heterologne medicinski pomognute oplodnje.
8. Darivatelji zametaka jesu bračni, odnosno izvanbračni drugovi koji daruju vlastite zametke drugome neplodnom bračnom, odnosno izvanbračnom paru radi postizanja trudnoće i porođaja.
9. Sustav kvalitete podrazumijeva organizacijsku strukturu, definirane odgovornosti, postupke, procese i resurse potrebne za uvođenje sustava upravljanja kvalitetom i njegovu provedbu, a uključuje sve aktivnosti koje izravno ili posredno pridonose kvaliteti.

10. Upravljanje kvalitetom su usklađene aktivnosti usmjeravanja i nadzora zdravstvene ustanove u pogledu kvalitete.
11. Standardni operativni postupci (SOP-i) su pisane upute koje opisuju sve faze nekog specifičnog postupka, uključujući potrebne materijale i metode te očekivani krajnji proizvod.
12. Izravna uporaba podrazumijeva svaki postupak u kojem su stanice darovane i uporabljene bez pohranjivanja u banku spolnih stanica, spolnih tkiva i zametaka.
13. Uzimanje jest postupak kojim se dolazi do spolnih stanica ili tkiva.
14. Obrada označava sve radnje uključene u pripremu, rukovanje i čuvanje spolnih stanica, spolnih tkiva i zametaka.
15. Zamrzavanje označava uporabu kemijskih agensa, promjene uvjeta u okolišu ili druga sredstva tijekom postupka obrade s ciljem sprječavanja ili usporavanja biološkog ili fizičkog propadanja spolnih stanica, spolnih tkiva ili zametaka.
16. Odmrzavanje jest postupak kojim se spolne stanice, spolna tkiva ili zameci vraćaju u stanje podobno za medicinski pomognutu oplodnju.
17. Raspodjela označava prijevoz i dostavu spolnih stanica, spolnih tkiva i zametaka namijenjenih za postupke medicinski pomognute oplodnje.
18. Prijenos jest unošenje spolnih stanica ili zametaka u spolne organe žene.
19. Pohranjivanje obuhvaća postupke obrade, čuvanja i skladištenja spolnih stanica, spolnih tkiva i zametaka.
20. Ozbiljan štetan događaj jest svaka negativna pojava vezana uz uzimanje, testiranje, obradu, čuvanje i raspodjelu spolnih stanica, spolnih tkiva i zametaka koja može dovesti do prijenosa zarazne bolesti, smrti ili stanja opasnih po život, nemoći i/ili nesposobnosti osobe, odnosno koja bi mogla imati za posljedicu njezino bolničko liječenje, pobol ili ih produžiti.
21. Ozbiljna štetna reakcija jest neželjena reakcija, uključujući zaraznu bolest, darivatelja ili primatelja vezana uz nabavu ili primjenu spolnih stanica, spolnih tkiva i zametaka koja izaziva smrt,

predstavlja opasnost po život te izaziva nemoć i/ili nesposobnost, odnosno ima za posljedicu bolničko liječenje, pobol ili ih produžava.

22. Sljedivost spolnih stanica, spolnih tkiva i zametaka podrazumijeva mogućnost pronalaženja i identificiranja spolne stanice u bilo kojoj fazi postupanja, od uzimanja, obrade, testiranja i pohranjivanja, do primjene, što ujedno podrazumijeva i mogućnost identificiranja darivatelja i stanica, odnosno ustanove u kojoj je obavljeno uzimanje, obrada, pohranjivanje te mogućnost identificiranja jednog ili više primatelja u zdravstvenoj ustanovi koja stanice primjenjuje; sljedivost podrazumijeva i mogućnost pronalaženja i identificiranja svih značajnih podataka o proizvodima i materijalima koji dolaze u doticaj s tim stanicama.

23. Svježi postupak jest postupak medicinski pomognute oplodnje kojim se pripremaju, obrađuju i unose nezamrznute spolne stanice i zameci u spolne organe žene.

24. Sekundarni postupak jest postupak medicinski pomognute oplodnje sa spolnim stanicama, spolnim tkivima i zamecima nakon njihova odmrzavanja.

25. Ljudsko biće »genetski istovjetno« drugom ljudskom biću znači ljudsko biće koje s drugim dijeli isti set gena stanične jezgre.

Članak 8.

(1) Kad u postupku medicinski pomognute oplodnje nije moguće koristiti vlastite spolne stanice jednog od bračnih, odnosno izvanbračnih drugova ili kad se medicinski pomognuta oplodnja provodi zbog sprječavanja prijenosa teške nasljedne bolesti na dijete, u postupku medicinski pomognute oplodnje mogu se koristiti spolne stanice darivatelja u svrhu provedbe postupka heterologne oplodnje.

(2) Iznimno, uz uvjete iz stavka 1. ovoga članka, u postupku medicinski pomognute oplodnje mogu se koristiti darovani zameci bračnih, odnosno izvanbračnih drugova nastalih u postupku homologne oplodnje, koje bračni, odnosno izvanbračni drugovi od kojih zameci potječu ne žele koristiti za vlastitu prokreaciju, uz njihov izričit pisani pristanak.

(3) Kod heterologne oplodnje prednost se daje postupcima intrauterine inseminacije (IUI).

(4) Kod heterologne oplodnje na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 7. stavaka 2. do 8. ovoga Zakona.

Korisnici prava na medicinski pomognutu oplodnju

Članak 10.

(1) Pravo na medicinski pomognutu oplodnju uz uvjete iz članka 4. ovoga Zakona imaju punoljetni i poslovno sposobni žena i muškarac koji su u braku, odnosno u izvanbračnoj zajednici te punoljetne i poslovno sposobne žene koje su sklopile životno partnerstvo, odnosno koje su u neformalnoj zajednici.

(2) Pravo na medicinski pomognutu oplodnju ima i svaka punoljetna, poslovno sposobna žena koja ne živi u braku, izvanbračnoj ili istospolnoj zajednici.

(3) Pravo na medicinski pomognutu oplodnju uz uvjete iz članka 4. ovoga Zakona ima i osoba koja odlukom o lišenju poslovne sposobnosti nije ograničena u davanju izjava koje se tiču osobnih stanja.

(4) Pravo na medicinski pomognutu oplodnju na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje ima žena u pravilu do navršene 50. godine života.

(5) Liječenje neplodnosti postupkom medicinski pomognute oplodnje na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje obuhvaća:

– četiri pokušaja intrauterine inseminacije (IUI),

– šest pokušaja izvantjelesne oplodnje (IVF), uz obvezu da dva pokušaja budu u prirodnome ciklusu.

(6) Reprodukcijske mogućnosti žene utvrđuje liječnik specijalist ginekologije i opstetricije s užom specijalizacijom iz humane reprodukcije na temelju testova pričuve jajnika. Žene starije od 42 godine ili žene čiji su testovi pričuve jajnika nepovoljni, liječnik je obavezan upozoriti na slabe rezultate liječenja, rizike liječenja i trudnoće te rizike za dijete.

Postojanje braka, odnosno izvanbračne zajednice

Članak 11.

(1) Brak ili izvanbračna zajednica mora postojati u trenutku unošenja spolnih stanica ili zametaka u tijelo žene.

(2) Postojanje braka bračni drugovi dokazuju odgovarajućim javnim ispravama.

(3) Postojanje izvanbračne zajednice izvanbračni drugovi dokazuju izjavom ovjerenom kod javnog bilježnika.

(4) Prije započinjanja postupka medicinski pomognute oplodnje bračni, odnosno izvanbračni drugovi obvezni su zdravstvenoj ustanovi u kojoj će se provoditi postupak medicinski pomognute oplodnje dostaviti pristanak iz članka 14. ovoga Zakona.

(5) U smislu ovoga Zakona izvanbračnu zajednicu čine žena i muškarac koji ne žive u braku, u drugoj izvanbračnoj ili istospolnoj zajednici te koji ispunjavaju pretpostavke za valjano sklapanje braka.

Informiranje o medicinski pomognutoj oplodnji

Članak 12.

(1) Bračni, odnosno izvanbračni drugovi ili žene iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona imaju pravo na obavijest o mogućim oblicima prirodnog planiranja obitelji, o mogućnostima liječenja neplodnosti te o drugim načinima ostvarenja roditeljstva (primjerice posvojenjem), a osobito ako su istodobno žena i muškarac neplodni.

(2) Prije provedbe svih postupaka medicinski pomognute oplodnje liječnik, magistar biologije ili drugi ovlašteni zdravstveni radnik bračnim, odnosno izvanbračnim drugovima i ženi iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona obavezan je objasniti pojedinosti postupka, izgleda za uspjeh te moguće posljedice i opasnosti postupaka za ženu, muškarca i dijete.

Članak 14.

(1) Postupci medicinski pomognute oplodnje uređeni ovim Zakonom mogu se provoditi samo ako su bračni, izvanbračni drugovi, odnosno žena iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona upoznati s pojedinostima postupka medicinski pomognute oplodnje sukladno članku 12. i savjetovani sukladno članku 13. ovoga Zakona te ako su za taj postupak dali slobodni pristanak u pisanom obliku.

(2) Ovjereni pristanak iz stavka 1. ovoga članka daje se za svaki postupak medicinski pomognute oplodnje, posebno s obzirom na vrstu postupka medicinski pomognute oplodnje i podrijetlo spolnih stanica, odnosno zametka.

(3) Bračni, izvanbračni drugovi pojedinačno ili zajedno, odnosno žena iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona mogu povući pristanak i odustati od postupka medicinski pomognute oplodnje sve dok sjemene stanice ili jajne stanice ili zameci nisu uneseni u tijelo žene. Postupak medicinski pomognute oplodnje obustavlja se izjavom o povlačenju pristanka jednog ili oba bračna, odnosno izvanbračna druga ili žene iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona.

(4) Nakon povlačenja pristanka iz stavka 3. ovoga članka spolne stanice se uništavaju, a zametak pohranjuje u svrhu darivanja korisniku prava na medicinski pomognutu oplodnju.

(5) Izjavu o povlačenju pristanka zdravstvena ustanova obvezna je zabilježiti i na zahtjev žene ili muškarca o tome izdati pisanu potvrdu.

(6) Prije unosa sjemenih stanica, jajnih stanica ili zametaka u tijelo žene liječnik je obavezan provjeriti je li pristanak iz stavka 1. ovoga članka povučen.

Pristanak na darivanje i pravni status darivatelja

Članak 19.

(1) Darivanje i korištenje spolnih stanica za pomoć bračnim, odnosno izvanbračnim drugovima i ženi iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona prema odredbama ovoga Zakona može se provesti samo na temelju slobodnoga pristanka darivateljice ili darivatelja u pisanom obliku.

(2) Darivanje i korištenje zametka prema odredbama ovoga Zakona može se provesti samo na temelju slobodnoga pisanog pristanka žene i muškarca od kojih potječe zametak te koji su odustali od korištenja zametka za vlastitu prokreaciju. Pristanak mora biti u pisanom obliku i ovjeren kod javnog bilježnika.

(3) Pristanak iz stavaka 1. i 2. ovoga članka mora sadržavati i izjavu darivatelja o tome da je upoznat s pravom djeteta iz članka 15. ovoga Zakona.

(4) Darivateljica i darivatelj spolnih stanica, odnosno zametka nemaju pravo znati identitet žene i djeteta za čiju medicinski pomognutu oplodnju, odnosno rođenje je korišten njihov genetski materijal.

(5) Darivateljica i darivatelj spolnih stanica, odnosno zametka nemaju nikakve obiteljskopravne niti druge obveze niti prava prema djetetu začetom uz korištenje njihovih spolnih stanica, odnosno zametka u postupcima medicinski pomognute oplodnje.

(6) Zdravstvena ustanova u kojoj se provodi postupak medicinski pomognute oplodnje obvezna je darivateljima spolnih stanica, odnosno zametaka sukladno ovome Zakonu objasniti pojedinosti postupka u kojem sudjeluju, posebice o pravnim učincima korištenja darivanih spolnih stanica, odnosno zametaka.

(7) Darivateljica jajne stanice ili darivatelj sjemene stanice, odnosno darivatelji zametka mogu povući svoj pristanak za darivanje do unosa darivanih spolnih stanica, odnosno zametka u spolne organe žene.

(8) Zdravstvena ustanova obvezna je izjavu o povlačenju pristanka zabilježiti, a darovane spolne stanice uništiti i na zahtjev darivatelja ili darivateljice o tome izdati pisanu potvrdu.

(9) Prije korištenja darovanih spolnih stanica ili zametaka liječnik je obvezan provjeriti je li pristanak povučen.

Članak 21.

(1) Zabranjeno je davati ili primati novčanu naknadu ili kakvu drugu korist za darivanje spolnih stanica ili zametaka.

(2) Žena i muškarac koji su darovali svoje spolne stanice i/ili zametke imaju pravo na naknadu nužnih troškova.

(3) Zabranjeno je sklapanje ugovora, sporazuma ili drugih oblika pisanog ili usmenog dogovora o darivanju spolnih stanica ili zametaka između darivatelja ili darivateljice spolnih stanica, odnosno zametka i jednog ili oba bračna, odnosno izvanbračna druga u postupku medicinski pomognute oplodnje.

(4) Ugovor ili sporazum o ustupanju spolnih stanica, odnosno zametka uz novčanu naknadu ili drugu korist je ništetan.

Članak 44.

Zdravstveni radnici i nezdravstveni radnici koji bi trebali provesti ili sudjelovati u provođenju postupaka medicinski pomognute oplodnje imaju pravo pozvati se na priziv savjesti zbog svojih etičkih, vjerskih ili moralnih nazora, odnosno uvjerenja te odbiti provođenje postupka medicinski pomognute oplodnje ili sudjelovanje u tom postupku.